

Portali i baze podataka o elementima kulturne baštine na festivalima folklora

- 1. Uvod**
- 2. Društvo za DTKB**
- 3. Elementi kulturne baštine na festivalima folklora – ideja projekta**
- 4. Koncept digitalizacije**
- 5. Tkanica.org**
- 6. Diple.org**
- 7. Zaključak**

- ❖ **Društvo za DTKB** (Društvo za digitalizaciju tradicijske kulturne baštine) vodi projekte prikupljanja, obrade, digitalizacija i promoviranje materijala o ENKB (elementi nematerijalne kulturne baštine).
- ❖ Dio obrađenih materijala dostupan je na Internet portalima na kojima se grade multimedijalne baze podataka **tkanica.org** i **diple.org** kao i raznim tiskanim izdanjima.
- ❖ **Strateški partneri** Društva za DTKB u provedbi ovih aktivnosti su **Sekcija CIOFF-a za BiH** i **UHAKUD u BiH** (Udruga hrvatskih amaterskih kulturnoumjetničkih društava u BiH)
- ❖ Osnovne koncepte aktivnosti Društva za DTKB definira **UNESCO konvencija o zaštiti nematerijalne kulturne baštine iz 2003.**
- ❖ Društvo za DTKB stavilo je naglasak na **festivale folklora** jer su to mjesta gdje se redovito pojavljuju baštinici ENKB i prezentiraju iste.

HKD „Vrila” Široki Brijeg, Muška i ženska tradicijska pjevačka skupina, - Večer folklora sveti Ante čuvaj Vrila naša – Dobrič, Široki Brijeg, lipnja 2018.

- ❖ Festivali folkloru najčešće se **održavaju na istom mjestu i u isto vrijeme u godini**
- ❖ Posjetitelji, koji te zanima, mogu **planski posjetiti neko mjesto** u kojem se održava festival folkloru i osobno **vidjeti određeni ENKB iz tog mjesta** i njegova baštinika

HKUD „Tamburica”, Koraće, Bosanski Brod
Mješovita pjevačka skupina, - Večer folkloru sveti Ante
čuvaj Vrila naša – Dobrič, Široki Brijeg, lipanj 2018.

Podršku u realizaciji projekta Društva za DTKB pružaju:

- ❑ Grad Široki Brijeg,
- ❑ Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa
Županije Zapadnohercegovačke,
- ❑ Federalno ministarstvo kulture i športa,
- ❑ Ministarstvo civilnih poslova BiH,
- ❑ Središnji Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

HKUD „Crnač”, Crnač, Široki Brijeg, Muška i ženska pjevačka skupina i diplar, - Večer folkloru sveti Ante čuvaj Vrila naša – Dobrič, Široki Brijeg, lipnja 2018.

2. Društvo za DTKB

Društvo za DTKB (Društvo za digitalizaciju tradicijske kulturne baštine) **osnovano je 2008. godine.**

Sjedište ima u Širokom Brijegu.

Član je UHAKUD u BiH i Sekcije CIOFF-a za BiH.

Predsjednik Društva za DTKB mr. sc. Toni Marić.

Članovi društva za DTKB objavili su više stručnih radova o metodologijama prikupljanja, obrade, digitalizacije i promocije materijala primijenjenim u projektima koje vodi.

Društvo za DTKB tijekom godine **redovito provodi projekte:**

- Prikupljanje, obrada i dopuna podataka na Internet mrežnom mjestu diple.org
- Prikupljanje, obrada i dopuna podataka na Internet mrežnom mjestu tkanica.org
- Sudjeluje kao suorganizator Večeri folkloru Sveti Ante čuvaj Vrila naša, Dobrič, Široki Brijeg

Društvo za DTKB organiziralo je:

- 2017. godine u Širokom Brijegu **Znanstveno stručni skup Vrila tradicijskog naslijeđa** koji je za temu imao povijesno, kulturno i prirodno naslijeđe širokobrijeških sela župe Mostarski Gradac.
- 2019. godine u Širokom Brijegu **Stručni skup o očuvanju elemenata nematerijalne kulturne baštine.**

3. Elementi kulturne baštine na festivalima folklora – ideja projekta

- ❖ U novije doba baštinici ENKB u velikom broju slučajeva poslani su članovi KUD-ova (kulturnoumjetničkih društava).
- ❖ Glavna mjesta na kojima se redovito promovira veliki broj ENKB uglavnom su festivali folklora
- ❖ Cilj Društva za DTKB je uključiti što veći broj sudionika na terenu odnosno samih baštinika, prenositelja i promotora ENKB.
- ❖ **Standardizacija** obrade materijala.
- ❖ Maksimalno tehničko **pojednostavljenje** sustava.
- ❖ Kontinuirana **edukacija** sudionika.
- ❖ Društvo za DTKB gradi platformu **MaDIS** kao tehničku osnovu za realizaciju portala tkanica.org i diple.org.

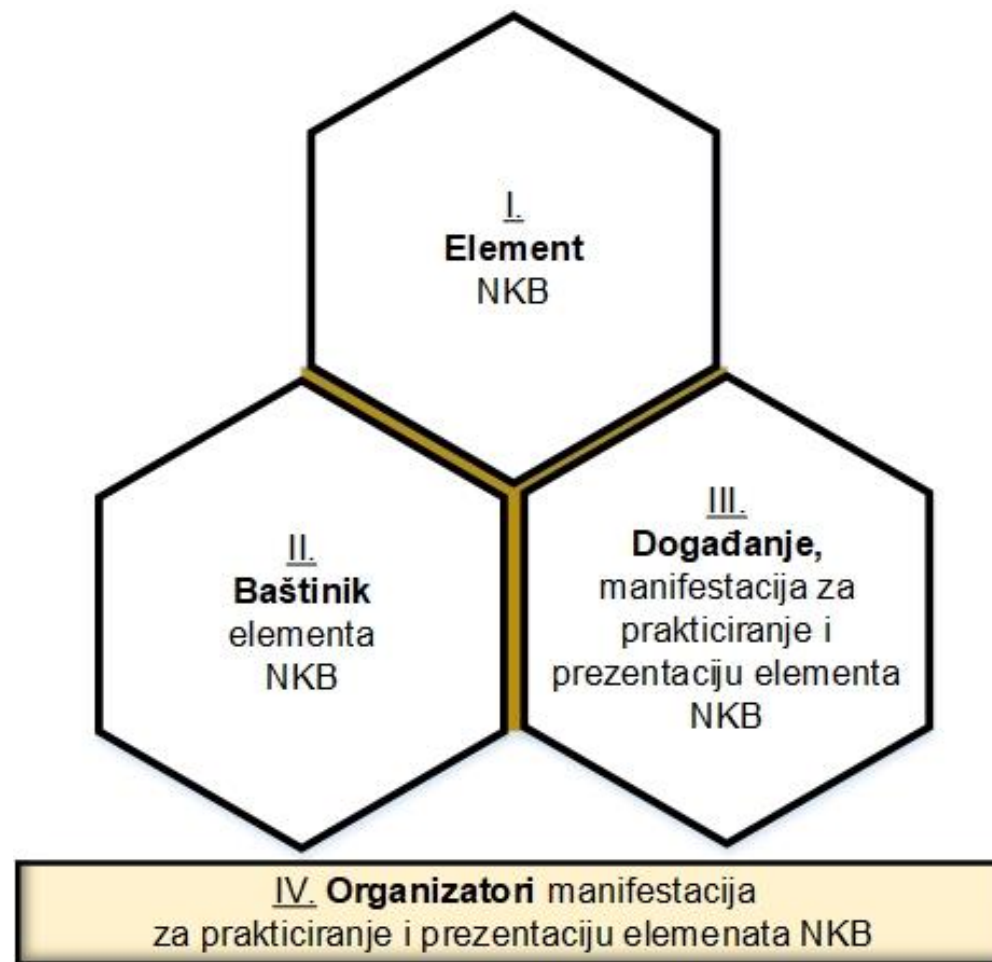

KPD „Matija Gubec”, Bakovići, Fojnica, Tradicijski plesovi i pjevanja iz Bakovića, , - Večer folklora sveti Ante čuvaj Vriila naša – Dobrič, Široki Brijeg, lipnja 2015.

4. Koncept digitalizacije – objekti obrade (1 od 2)

Segmenti cjelovitog pristupa NKB

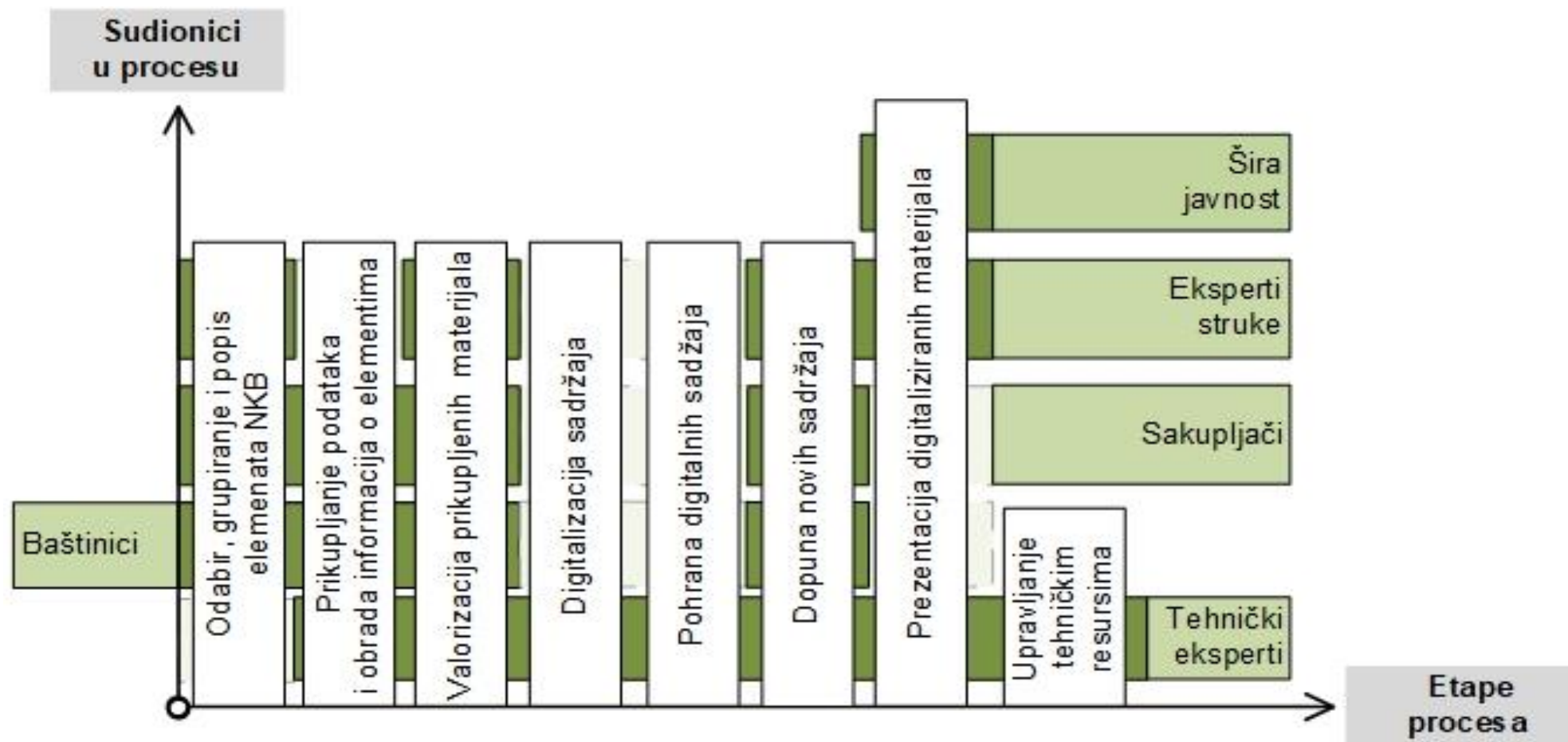

Grafikon preuzet iz članka: T. Marić, A. Ivić, J. Miloš, A. Raić, *Digitalizacija sadržaja o nematerijalnoj kulturnoj baštini*, - Zbornik radova predavača sa Seminara folkloru Hrvata u BiH, Mostar, 2020. izdavač UHAKUD u BiH

4. Koncept digitalizacije - aktivnosti i sudionici procesa digitalizacije (2 od 2)

Koraci i sudionici postupka digitalizacije NKB

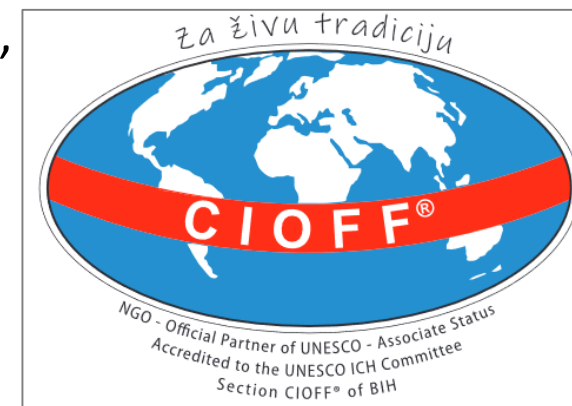

Grafikon preuzet iz članka: T. Marić, A. Ivić, J. Miloš, A. Raić, *Digitalizacija sadržaja o nematerijalnoj kulturnoj baštini*, - Zbornik radova predavača sa Seminara folkloru Hrvata u BiH, Mostar, 2020. izdavač UHAKUD u BiH

5. Tkanica.org – koncept projekta (1 od 6)

- **Strateški partner** Društva za DTKB u provedbi projekta tkanica.org je **Sekcija CIOFF-a za BiH**.
- Sekcija CIOFF-a za BiH je **akreditirani partner UNESCO-a** za nematerijalnu kulturnu baštinu. Ima oko trideset članova (KUD-ova). Registrirana je 2010. godine.
- **Predsjednik** Sekcije CIOFF za BiH je gospođa **Anka Raič** i intenzivno je uključena u provedbu projekta tkanica.org.
- **Značajniji projekti** Sekcije CIOFF-a za BiH tijekom godine su:
 - Izvještavanje o aktivnostima i promocija članica Sekcije CIOFF-a BiH u globalnom CIOFF-u
 - Podrška u organizaciji festivala folklora u BiH članica CIOFF-a i dovođenje inozemnih skupina u BiH
 - Slanje KUD-ova iz BiH, članica CIOFF-a, na međunarodne CIOFF-ove festivale,
 - Organizacija godišnjeg festivala folklora članica Sekcije CIOFF-a BiH.

5. Tkanica.org – obuhvaćeni baštinici (2 od 6)

Trenutno su projektom tkanica.org obuhvaćena tri baštinika ENKB i to:

Kulturno umjetničko društvo mladih Bosiljak iz Dervente (KUDM Bosiljak iz Dervente)

Fotografija načinjena u Sarajevu 13. srpnja 2019. na CIOFF-ovom festivalu folklor

Kulturno umjetničko društvo Puračić iz Puračića (KUD Puračić iz Puračića)

Fotografija načinjena u Čitluku 6. srpnja 2019. na Međunarodnim večerima folklor u Vionici

Hrvatsko kulturno umjetničko društvo Sv. Marko iz Vionice Čitluk (HKUD Sv. Marko iz Vionice Čitluk)

Fotografija načinjena u Čitluku 6. srpnja 2019. na Međunarodnim večerima folklor u Vionici

5. Tkanica.org – obuhvaćeni festivali (3 od 6)

Projektom tkanica.org obuhvaćena su četiri festivala folklor:

- Inter-folk-fest „Bosiljkovanje“ Derventa,
- Međunarodni festival folklor „Dani Ćaske – Puračić“,
- Međunarodne večeri folklor u Vionici – Čitluk,
- Festival CIOFF-a BiH (2019. održan u Sarajevu).

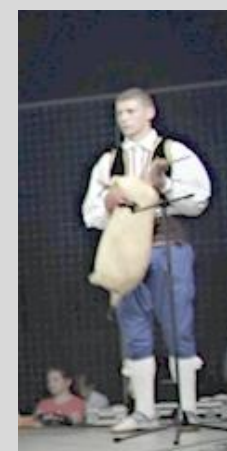
5. Tkanica.org – obuhvaćeni baštinci (4 od 6)

Primjer predstavljanja jednog izvornog KUD-a i ENKB koji on baštini:

- ❑ **HKUD Sv. Marko iz Vionice iz Čitluka u svojim nastupima redovito promovira ENKB iz svog kraja i to:**
TRADICIJSKE PLESOVE
trusa, taraban i vionica,
TRADICIJSKE NAPJEVE
ganga, bećarac i brojka (brojkavicu),
TRADICIJSKA GLAZBALA:
diple.
- ❑ **Navedeni ENKB redovito se prezentiraju na Međunarodnim večerima folkloru u Vionici – Čitluk** koje organizira HKUD Sv. Marko iz Čitluka i održava se svake godine početkom srpnja.

HKUD Sv. Marko Vionica iz Čitluka – fotografija načinjena u Čitluku 6. srpnja 2019. na Međunarodnim večerima folkloru u Vionici

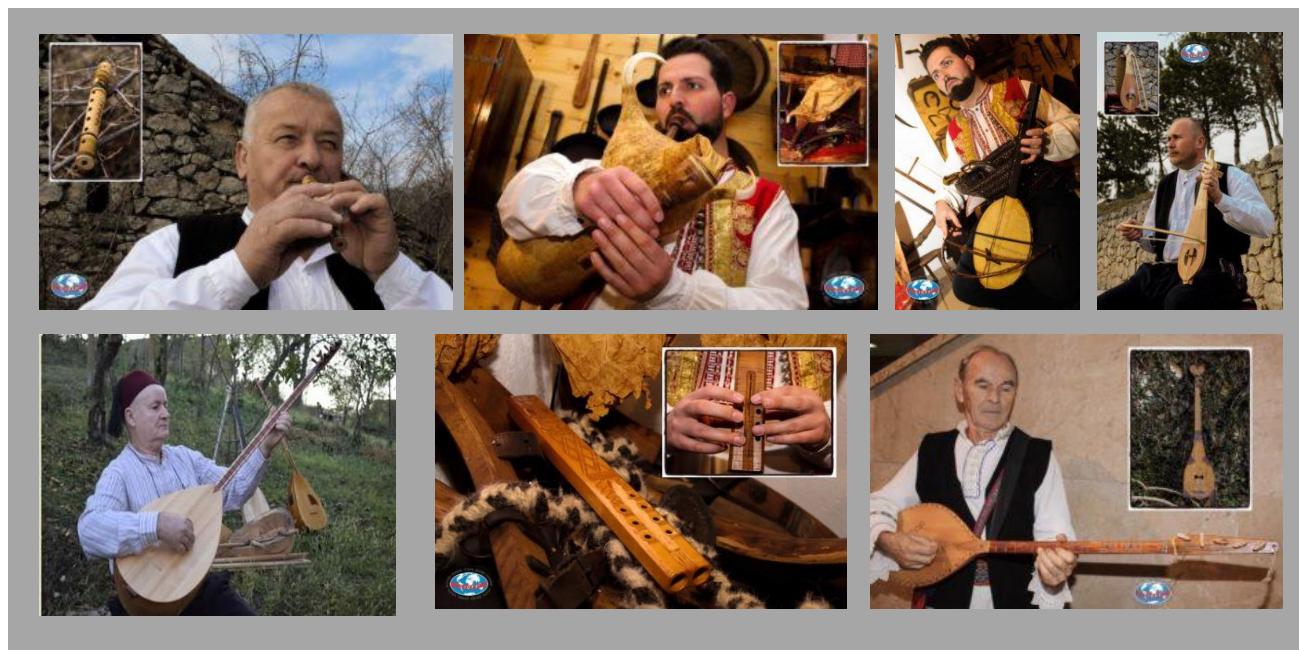

Na stranici tkanica.org nalaze i podaci o jednom dijelu tradicijskih glazbala koja se prakticiraju u BiH.

Za svako glazbalo dat je kratki opis, fotografija promotora ili baštinika koji ga prakticira njegovo ime i prezime i mjesto iz kojeg dolazi kao i kratki zvučni zapis samog glazbala.

Trenutno su obrađeni:

- Ćurlik,
- Diple,
- Gusle,
- Lijerica,
- Saz,
- Svirala,
- Šargija.

5. Tkanica.org – tradicijska glazbala (6 od 6)

- Elementi kulturne baštine na festivalima folklor

Baštinici ▾ ENKB ▾ Festivali ▾ Instrumenti ▾ Kontakt Tradicijska odjeća

Ćurlik

ćurlik

Ćurlik je tradicijsko puhačko glazbalo koji se izrađuje od jednog komada drveta, najčešće lipe ili jasena, dužine 30 – 35 cm. Ima jednu cijev i u njoj se nalazi pisak, koji je pri vrhu proširen i zaravnjen. Na

6. Diple.org – koncept projekta (1 od 7)

- Strateški partner Društva za DTKB u provedbi projekta diple.org je **UHAKUD u BiH** (Udruga hrvatskih amaterskih kulturnoumjetničkih društava u BiH).
- UHAKUD u BiH **službeno je registriran pri UNESCO-u** na području očuvanja nematerijalne kulturne baštine. Ima trideset članova a u svojim programima okuplja preko sto udruga i KUD-ova iz BiH. Osnovan je 2000. godine.
- **Predsjednik** UHAKUD-a u BiH je gospodin **Vedran Vidović, mag. ing. aedif.** i intenzivno je uključen u provedbu projekta digitalizacije.
- **Značajniji projekti** UHAKUD-a u BiH tijekom godine su:
 - Državna smotra izvornog folklora Hrvata u BiH,
 - Susreti zborova,
 - Seminar Folklora Hrvata u BiH.
- **UHAKUD u BiH 2020. godine izdao je „Zbornik radova predavača sa seminara folklora Hrvata u BiH“.**

Projektom diple.org trenutno su obuhvaćena tri festivala folklor:

- Državna smotra izvornog folklor Hrvata u BiH, Mostar (svibanj)**
u organizaciji **UHAKUD-a u BiH i HKZ u FBiH** (Hrvatska kulturna zajednica u FBiH),
- Večer folklor Sveti Ante čuvaj Vriila naša, Dobrič, Široki Brijeg, (početak lipnja)**
u organizaciji **HKD Vriila Široki Brijeg** i partnera,
- Božićno silo u Grudama, (kraj prosinca)**
u organizaciji udruge **Davorija**.

6. Diple.org – popis ENKB na području šest širokobrijeških sela - kategorije (3 od 7)

Popisani ENKB s područja šest širokobrijeških sela župe Mostarski Gradac koja obuhvaćaju Dobrič, Donji Gradac, Gornji Gradac, Gostuša i Provo grupirani su u dvanaest kategorija i to:

- Tradicijski plesovi,
- Tradicijski napjevi,
- Prakticiranje tradicijskih glazbala,
- Stari običaji,
- Stare priče i legende,
- Tradicijske dječje igre,
- Tradicijski sportovi,
- Tradicijski načini spravljanja hrane u posebnim prigodama,
- Stari izrazi i lokalni izričaji,
- Tradicijski načini spravljanja ljekovitih napitaka,
- Stari zanati,
- Pučke obljetnice.

Popisano je uz kratke opise ukupno **pedeset sedam ENKB** na ovom području.

Izvorna plesačka skupina HKD „Vrila”, Dobrič, Široki Brijeg; nastup u hotelu „Hills” Sarajevo, listopada 2015.

HKD „Vrila”, Dobrič, Široki Brijeg, Državna smotra folkloru Hrvata u BiH, Mostar, svibanja 2018.

Predstavljanje HKD Vrila i ENKB koje oni baštine, prenose na mlade naraštaje i redovito prezentiraju.

- ❑ **HKD Vrila iz Širokog Brijega u svojim nastupima redovito promovira ENKB iz svog kraja i to:**

TRADICIJSKI PLESOVI

trusa, taraban, bokulja, trojanac, proleta, roma i kolanje

, **TRADICIJSKI NAPJEVE**

ganga, bećarac, putnička pjesma i brojkavica, svatovsko pivanje, čobansko pivanje,

TRADICIJSKA GLAZBALA:

diple, gusle, dvojnica, ćurlik.

- ❑ **Navedeni ENKB redovito se prezentiraju na Večerima folklora Sveti Ante čuvaj Vrila naša koja se održava u Dobriču u Širokom Brijegu svake godine početkom lipnja.**

Grb HKD „Vrila” Široki Brijeg

HKD „Vrila”, Dobrič, Široki Brijeg, Državna smotra izvornog folklora Hrvata u BiH, Mostar, svibanja 2019.

6. Diple.org – popis ENKB na području šest širokobrijeških sela – usmena predaja i stare priče i legende (5 od 7)

Iz usmene predaje i starih legendi šest širokobrijeških sela (Dobrič, Donji Gradac, Gornji Gradac, Gostuša, Grabova Draga, Provo) izdvajamo:

- Legenda o Bilom lovcu Kudi,
- Legenda o Džudžanu,
- Legenda o Kučibabi,
- Legenda o vilama koje konjima pletu grivu.

Izletnici izdan kanjona potoka Baćine u mjestu Dobriču u Širokom Brijegu gdje je po legendi prolazio Bili lovac

6. Diple.org – popis ENKB na području ŽZH 1. dio (6 od 7)

Društvo za DTKB obrađuje materijale s inicijalnog popisa ENKB s područja Županije Zapadnohercegovačke.

Dopunjeni materijali bit će u skoro vrijeme dostupni na portalu diple.org

Inicijalni popis ENKB s područja ŽZH

TRADICIJSKI NAPJEVI

1. Ganga,
2. Zdravo tilo Isusovo,
3. U sve vrime godišta (Božićna pisma),
4. Gospin plač.

HKUD Hercegovac županijski KUD - ŽZH
– Državna smotra izvornog folklor
Hrvata u BiH
– Mostar – 11 svibnja 2019.

PRAKTICIRANJE TRADICIJSKIH INSTRUMENTA

1. Sviranje i pjevanje uz gusle,
2. Sviranje i igranje uz diple,
3. Svirale / dvojnice.

HKUD Tihaljina iz Tihaljine - Grude
– Državna smotra izvornog folklor
Hrvata u BiH
– Mostar – 11 svibnja 2019.

Inicijalni popis ENKB s područja ŽZH

TRADICIJSKI PLESOVI

1. Trusa,
2. Taraban,
3. Proleta.

HKUD Mokro iz Mokrog – Široki Brijeg
– Državna smotra izvornog folklor
Hrvata u BiH
– Mostar – 11 svibnja 2019.

STARE LEGENDE I PRIČE iz HERCEGOVINE

1. Legenda o bilom lovcu Kudi,
2. Legenda o Kučibabi,
3. Legenda o Džudžanu.

PUČKE PROSLAVE

1. Bilska misa.

HKUD Vrila Široki Brijeg
– Državna smotra izvornog folklor
Hrvata u BiH
– Mostar – 11 svibnja 2019.

- ❖ Ovaj projekt ima samoodrživost i dugoročnost koja se bazira na:
 - razgranatoj mreži motiviranih, aktivnih i kvalificiranih suradnika na terenu Sekcije CIOFF-a u BiH i UHAKUD-a u BiH,
 - međunarodnim referencama i iskustvu ovih udruga,
 - standardiziranim procesima prikupljanja, obrade, digitalizacije i promocije podataka,
 - prilagođenoj tehničkoj infrastrukturi i kvalificiranom informatičkom podrškom,
 - redovitoj edukaciji sudionika.

- ❖ ENKB mogu poslužiti za povećanje obima turističkih sadržaja i kao odlična osnova za realizaciju gospodarski samoodrživih projekata.

- ❖ Prepoznatljivost ENKB iz jednog mjesta doprinosi pozitivnoj promidžbi kraja i regije.

- ❖ Ovakvi projekti doprinose i većim angažmanom mladih naraštaja u radu KUD-ova i općenito udruga i institucija koje se bave kulturnom baštinom.

Hvala na pažnji

toni.maric@tel.net.ba